Mi okozza a földrengést?

A brit világbirodalomhoz tartozó délafrikai unió Natal tartományában óriási földrengés rázta meg a vidéket. Bárha közel két órahosszat tartó természeti jelenség emberéletben nem, főleg anyagiakban okozott kárt, az egész világ érdeklődése mégis Délafrika felé fordult. Ez alkalomból röviden ismertetjük az alábbiakban a földrengést magyarázó legujabb elméleteket.

•

A földrengés jelenségének tudományos vizsgálata természetszerűen azokban az országokban a legfejlettebb, amelyek leg többet szenvednek ettől a néha borzalmas méretü elemi katasztrófától. Európában főként Görögország, Ázsiában pedig Japán áll első helyen ezzel a szomoru dicsőséggel.

A legutóbbi görögországi földrengés-sorozatnál megint megfigyelték, hogy az állatok előre megérzik a veszedelmet. A vidéki lakosok mesélik, hogy jóval az első rengés előtt a mezőn legelésző állatokat megfog hatatlan nyugtalanság töltötte el, az otthon tartott állatok pedig erővel ki akartak törni istállóikból. Az Athénből kiküldött geológusok pontosabb és tudományos szempontból megbizhatóbb földrengésjelző tüneteket állapitottak meg.

A földrengés központjától kb 40 mérföld távolságban fekvő melegforrások hirtelen megdagadtak és gázos bugyborékokat küldtek a felszinre. Az első nap délben kezdett megváltozni a források képe s estére meg történt az első földrengés. Vraszna és Aszprovalta között a kutak bugyborékoltak a földrengés napjának reggelén. A lakosság rossz jelnek vette ezt a tüneményt és a szabadba költözött. Figyelemre méltó a lakosságnak az az elbeszélése, hogy a földrengést az égboltozaton különös fényjelenségek előztek meg.

A fényjelenségek görögországi észlelése ugyanis alátámasztja azokat a vizsgálódásokat, amelyeket a világ egyik legkitünőbb földrengés-megfigyelője, a japán Kinkicsi Mussza végez, a Kelvin-féle elmélet igazolására. Mussza, aki a tokiói egyetem tanára, azt állitja, hogy a földrengéseket mindenkor fényjelenségek kisérik. A fény jelenségeket pedig nem lehet mással magyarázni, mint azzal, hogy a földrengések rendesen nem belső, a földben rejlő okokból erednek, hanem külső befolyásra következnek be.

A vulkánikus erők megmagyarázhatják a földrengést, de csak azt, amelyik vulkánikus környezetben történik. Mi a magyarázatuk azonban a rettenetes "tektonikus" földrengéseknek? Földalatti üregek beomlásának, a földkéreg összehuzódásának, a belső kiegyenlitődésének is szokták ezeket tulajdonitani. Ezzel szemben csaknem bizonyos, hogy ezeknek a nagy arányu földrengéseknek oka — földöntuli.

A japán professzor az angol Kelvin elméletéből indul ki, amely szerint a föld és a levegőtér óriási elektromos sűritőhöz hasonlitható. Az ég és a föld közti kisülések hatásaként rezgések lépnek fel, amelyeket az ember nem érez, a földrengés-jelző müszerek azonban fel fognak. Ha a légkör elektromosságának feszültsége hatalmas méretet öltött, a kisülés olyan rezgést idézhet elő, amelyek a földrengés jelenségét szülik. Következésképpen tehát a földrengés nem a föld belsejéből keletkezik, hanem a levegőből.

Kinkicsi Mussza ennek az elméletnek alátámasztására rengeteg megfigyelést végzett föld rengéses vidékeken. Megállapitotta többek között, hogy a föld rengéseket rendszerint nem érzik a bányák tárnáiban, vagy a mély barlangokban. Időtartamuk szinte pillanatnyi s egyszerre nyilvánulnak meg nagy kiterjedésü földsikokon. Az első nagy rengést a folyton gyengülő kisebb rengések sora kiséri. Ugyanakkor mágneses és légköri változásokat lehet megfigyelni.

A modern tudomány tehát ellentétben egykori iskolai tanulmányainkkal, a földrengést olyan elektromos kisülés mechanikus hatásának tekinti, amely bizonyos légköri feltételek között áll be. A rengések, a megfigyelések szerint, mindig egyenletesen befelhőzött, hozzá sürün felhős ég alatt, rendszerint hegyvidékeken vagy nagy tömeg viz szomszédságában tör ténnek; fütyülés, távoli dörgések, felhőszakadásszerü eső, heves szelek kisérik, a levegő kénszagot áraszt s telve van villamossággal.

Ez a tanitás, amely természetesen még nem száz százalékos igazság, hanem csak feltevés, önkéntelenül felveti azt a gondolatot, vajjon nem szerkesztenek majd egy napon az emberiség a villámháritó módjára földrengéselhárító készülékeket is?

Tallózás a nagyvilágban

DÚL A HARC DÉLAMERIKÁBAN — NYOLC EMBERT VERTEK AGYON AZ EGYESÜLTEKBEN — HINDU-MOZLEM ZAVARGÁS INDIÁBAN — ISMÉT TÁMADNAK A JAPÁNOK —

BOLIVIA délamerikai köztársaság hadserege döntő győzelmet aratott a Gran Chaco sivatagban küzdő paraguayi csapatokon, amidőn több napi tüzérségi előkészités után óriási áldozatok árán bevette Fort Corrales erődöt. Az egész háborus kodás kimenetelére döntő hatással lehet ez az ujabb boliviai győzelem, amit Paraguay kormánya is beismert.

•

BRAZILIA kormánya nagyarányu állatvédelmi törvényjavaslatot hozott. Az uj törvény mindazokat az állatokat, amelyek nem háziállatok, állami tulajdonnak nyilvánitja. Külön engedély nélkül nem szabad vadászni, vagy halászni. Engedélyeket csak bizonyos hónapokban adnak ki. Egyáltalában nem szabad vadászni kolibrira, éneklő madárra, fehér kócsagra vidrára, emura, szarvasra és vizidisznóra. Igy akarja a kormány ezeknek az állatfajoknak a teljes kipusztitását megakadályozni.

•

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK területén "csak" nyolc embert lincselt meg, azaz kinzott halálra a tömeg a közelmult év folyamán. Az előző évek kimutatásaival szemben ez a szám határozott javulást mutat, bár az is kiderült, hogy 43 esetben csak nagynehezen tudták megakadályozni a hatóságok a lincselést. A nyolc tömeggyilkosság a következő államokban fordult elő: Arkansas, Florida, Kansas, Kentucky, Lousiana, Ohio, Texas és Virginia.

•

16 MILLIÓ dollárral tartoznak a tartományi földhitelintézetnek Saskatchewan farmerei, akiknek összesen egymillió dollárt enged el a kormány azzal, hogy teljesen törli az ezévi kamatot. A tartományi kincstár jó példáját követve, a bankok a általában hitelezők is reméllhető leg módositani fogják az eredeti adóleveleket, hogy a nehéz viszonyokra való tekintettel a gazdák helyzetén könnyitsenek

•

OLASZORSZÁG ezentul a belföldi lisztfogyasztás 15 százalékát külföldről, részben Kanadából engedi be, ami tetemes javulást jelent a gabonapiac szempontjából, ha az eddigi 5%-os kvótát figyelembe vesszük. Ez egyuttal azt is jelenti, hogy a sok kenyeret fogyasztó európai iparállamban a liszt-készletek alaposan megcsappantak az első téli hónapok folyamán és hacsak az argentinai és ausztráliai aratás nem sikerül várat lan, mint az Angliával békét hirdetők nagyban készülnek a január 24-ikére kiirt választásokra. De Valera jelenlegi elnök népszerüsége tetemesen csökkent, mióta az irek belátták, hogy ha Anglia nem vásárolja meg terményeiket, úgy csődbe kerül a kis szigetország. Cosgrave volt elnök máris beigérte, hogy megválasztása esetén megegyezik a londoni kormánnyal.

•

JAMAICA szigetének fővárosában, Kingstonban fellázadt egy angol zászlóalj a bennszülött lakosság ellen, miután azok egy angol közkatonát orvul meggyilkoltak. A Brit Nyugatindiába rendelt northumberlandi ezred tagjai bebarangolták az egész várost és mindenkit, aki utjukat állta, korbáccsal ütlegeltek. A rendőrség teljesen tehetetlennek bizonyult a katonákkal szemben, mig azután a legközelebbi helyőrség egy rohamkülönitménye helyreállitotta a rendet.

•

KINA Patung városa napokon át nyögte Ho Lung kommunista rablóvezér háromezer főnyi bandita-seregének garázdálkodásait. Miután már mindent elraboltak, a védekezni nem képes szerencsétlen lakosságra gyujtották a várost és Hupeh irányában vonultak tovább. Az egész Yangtse-folyamvidék előre retteg a közeledő veszedelemtől.

•

MANDZSURIA birtoka ugy látszik nem elégíti ki Japán nagyhatalmi törekvéseit, amennyiben az elmult héten irtózatos támadást intéztek Jehol tartomány egyes nagyobb városai ellen. Shanhaikwan erődjét nemkülönben a környező területet 2,000 kinai életét követelő véres uccai harcok árán elfoglalták a japáni csapatok és Kinában attól tartanak, hogy nincsen az a hatalom a földön, mely visszavonulásra tudná készteti a japánokat. Anglia hadihajókat küldött érdekeinek biztositására.

•

NEW-ZEELAND partvidékét napokon át irtózatos vihar látogatta meg, mely házmagasságu hullámokat korbácsolt a sziklaszirtekhez s a kikötőket sokhelyütt igen megrongálta. Samoa szigetén több bennszülött is a vihar áldozatául esett.

•

NÉMETORSZÁG kereskedelmi szerződést kötött Kanadával, melynek alapján kanadai áruk a legnagyobb kedvezmény alapján vihetők be Németországba. Egyelőre négyedévi érvénnyel kötötték meg a gazdasági természetü megállapodást, mely az áru-csere szempontjából olyan előnyöket nyujt a két országnak, amire az elmult 35 évben nem volt példa.

•

NICARAGUA középamerikai köztársaság területét január első napjaiban kiüritette az Egyesült Államok, mely éveken át tengerészekkel vigyázott a forradalmaktól feldult Nicaragua közbiztonságára. Az amerikaiak rendőrködését igen éles birálattal illették általában, nyiltan azzal vádolván az Egyesült Államokat, hogy nagyhatalmi érdekek vezették őket Nicaragua megszállásánál.

•

OROSZORSZÁG január elsején óta beszüntette a kenyér és cukorjegyet még a kommunista párt kötelékébe tartozó családanyák részére is. Miután pedig csak azok a nők kaphatnak ellátást, akik dolgoznak, ezzel a legujabb intézkedéssel teljesen kiirtják a városokban a családi életet. Mig a kommunista párt tagjai jeggyel tiz centet fizettek a naponként kiosztott egy-egy font kenyérért, a munkát kapni nem képesek ezentul $3.50-ért lesznek kénytelenek vásárolni a fekete kenyér fontját.

•

PERZSIA barátsági szerződést kötött Törökországgal, miután a perzsa sah nyugdijazta volt külügyminiszterét. Egyuttal közeledés észlelhető az Anglo-Persian olajkitermelő vállalat és a perzsa kormány között és a Teheranból érkező hirek szerint hamarosan teljes megegyezéssel intézik el a veszedelmesnek induló bonyodalmat.

•

RUMÁNIA fővárosában, Bukarestben napok óta tartja magát az a hir, hogy Magda Lupescut, Carol botránykirály vörösharu barátnőjét ismeretlen tettesek meggyilkolták. Annak ellenére, hogy a nagy port felvert hiresztelést többször is megcáfolták, sok megjegyzésre adott alkalmat ez a legujabb hir lapi kacsa, mely — Romániáról lévén szó — nem is hangzott annyira hihetetlennek.

•

SPANYOLORSZÁG a bikaviadalok és az állandó politikai vérontás hazája, ismét ujabb zavargások szinteréül szolgált. Barcelonában hét anarchistát börtönöztek be, miután a jelenlegi köztársaságpárti kormány ellen törtek. Ugyanakkor 29 számüzetésre itélt királypárti szökött meg egy vitorláson Villacisneros afrikai spanyol gyarmatváros börtönéből, mire azután a büntető-gyarmat kormányzóját is lecsukatta a madridi kormány.

„Trianon orvoslása elkerülhetetlen"

Párisban egyre többen figyelnek fel a magyar békerevizios törekvésekre. Tudni való, hogy a francia nem tartozik a könnyen meggyőzhető emberfajták közé s épen ezért sokat jelent a francia közvélemény kialakulása szempontjából, amikor már vitaestéket tartanak a revizióról. Legutóbb a Salle du Parthenon sorozatos vitaestéjén a "magyar kérdés" került sorra.

Peytavi de Faugeres, a vitaest rendezője teljes tárgyilagossággal ismertette a magyar revizios mozgalom törekvéseit és eszközeit. Hangsulyozta, hogy a békeszerződések érinthetetlenségének elve tarthatatlan és hogy a békeszerződések revizió jának jogi alapja van a népszövetségi alapokmány 19. cikkelyében.

Georges Roux rheimsi ügyvéd, ismert cikkiró, nagy szónoki készséggel és helyenként megkapó lendülettel fejtette ki hogy miért tartja Franciaország szempontjából és érdekében kivánatosnak és elkerülhetlennek a Trianonban elkövetett igazságtalanság orvoslását Kiemelte, hogy ennek a felismerése az utóbbi időben mindjobban utat tört a francia közvéleményben.

A hallgatóság egyik tagjának ellenvetésére kijelentette, hogy a revizió nemcsak magyar érdek, hanem ugyanolyan, sőt talán nagyobb érdeke az utódállamoknak is, hogy szomszédjukkal, Magyarországgal megegyezésre jussanak; revizió nélkül nem oldható meg a Duna völgyének problémája, sem pedig Európának gazdasági és politikai válsága. Nem jelentéktelen hogy ezek a megállapitások Párisban hangzottak el, ahol hazánk feldarabolását elhatározták.

TUDJA ÖN MI A LEGOLCSÓBB — A "KANADAI MAGYAR UJSÁG" ELŐFIZETÉSE

HETI 4 CENT KIADÁSÉRT MINDENRŐL TÁJÉKOZTATJA A "MI LAPUNK"

Kanadai
DOLLÁRJÁT
GYORSAN, BIZTOSAN ÉS A LEGMAGASABB ÁRFOLYAMON KÜLDI AZ ÖHAZÁBA
GEORGE SZABÓ
302 McIntyre Bldg
416 Main Street
WINNIPEG, Man.
Hajójegyek, Bevándorlási engedélyek, Farm-, Kert- és Baromfigazdaságok

Alta.

Albertában található a világ szén-kincsének 14 %-a és a kanadai széntartalék kilenc tizede

CALGARY városa a jelek szerint győztesen kerül ki abból a pénzügyi bonyodalomból, melynek során összekülönbözött a Bank of Montrealtal, sőt a birodalmi államkincstárral is. Calgarynak ugyanis január elsején két és egynegyedmillió dollárt kellett volna new yorki bank

dok békéjét. Két évvel ezelőtt hasonló tünetek között más vidékeken is jelentkezett a levélhólyagrém, ki ellen igen nagy az izgatottság a lakosság körében SASKATOON városában hét hónap alatt nagyrészt sikerült az orvosoknak meggátolni járványos influenza rohamos terjedését. A város lakosságát halálosan rémületbe ejtette a gyorsan elharapódzó kór, annál inkább, miután heteken át a torokgyik-járvány kitörésétől rettegtek; a legnagyobb elővigyázatosság ellenére is két gyermek meghalt diftériában.

maga is egyszerü favágóként kezdte pályafutását, sem a fehér ember igényei, sem pedig munkabér szempontjából sokan nem tartják a munkahelyet valami jónak.

Vissza a pokolba...

Folytatás az 1-ső oldalról

legborzalmasabb fegyintézete

MAGYAR NYELVTUDÓSBÓL — SZERB KIRÁLY

A megszállott Bácsmegyében nagy ünnepség szinhelye volt a Tisza-parti Ada község. A megszálló szerb csapatok bevonulásának évfordulóját ünnepelték meg. A község egyetlen szobra Petár király emlékműve előtt elmasiroztak a szerb katonák, több szónoklat hangzott el. Este a korcsmákban bőségesen folyt a bor s hajnalra kijózanodott az ünneplésből az egész falu s a lakosság, mely csak bámészkodni ment el az ünnepségre, másnap ujabb robotba fogott, huzta tovább az élet igáját. A nagyhangu szónokok, a politikai stréberek megelégedetten eltávoztak.

Azonban ... a derék Tisza-parti magyarok minden ilyen bevonulási évfordulón széles mosolyra huzzák a szájukat. Olykor három napig is derülnek a nagyszerü ünnepségen. A magyarok titkát a szerbek is ismerik, ők is mosolyognának, de saját magukat csak mégsem nevethetik ki.

A nagy titok oka a következő: Amikor az összeomlás után a szerb csapatok bevonultak Adára, első tevékenységük az volt, hogy a falu nagy szülöttjének, Szarvas Gábor nyelvtudósnak az emlékére emelt bronz mellszobrot ledöntötték talapzatáról és a Tisza partjára hajitották. Ott feküdt a szobor több héten keresztül, félig a vizben, félig az agyagos sárban.

Néhány héttel később azonban valami főpolitikai korifeus járta végig az uj területeket és bejelentette érkezését Adára is. A hevenyében megválasztott uj községi magistrátusnak ez elég gondot okozott. Jó szerbeknek szerettek volna feltünni s azon törték a fejüket, hogy ennek valami kü'sőségben is tanujelét adják. Valaki azután az érdemes tanácsban megoldotta a gordiusi csomót. "Fel kell hozni Szarvas Gábor szobrát a Tisza partjáról, kissé át kell alakitani és Ada község polgársága Petár király szobra körül fogadja a magas látogatót".

A kiváló tanácsot meg is valósitották. Felhozták a Tisza partjáról a szobrot, a helybeli "ezermester" kissé megstuccolta Szarvas Gábor szép gyürüs haját, átfestette az egészet csillogó aranyporral s a talapzatra bevésték: "Kral Petar".

Azóta már közel tizenkét év mulott el s Szarvas Gábor cobolyprémes diszmagyarban áll Ada község parkirozott terén, hirdetven, hogy ő ezidőszerint a szerbek nagy fejedelme —Petár király.

Háziorvosunk Levelesládája

Dr. Biró Károly

Lapunknak sikerült Dr. Biró Károly közreműködését megnyerni abból a célból, hogy mindazon honfitársaink is kikérhessék tanácsát, akiknek a nagy távolságok miatt nincs módjukban őt rendelőjében felkeresni. Ezen rovatunk keretében Dr. Biró teljesen dijtalanul ad felvilágositást minden olyan olvasónknak, akinek előfizetése rendezve van. — Akik kérdéseikre Dr. Birótól magánleveleket várnak, ezt is ingyen kapják, ha előfizetőket egy évre előre rendezik. Levelét az előfizetéssel együtt küldje a "Kanadai Magyar Ujság" címére: 375 Hargrave St. Winnipeg, Man.

Ezuton is felhivjuk honfitársaink figyelmét, hogy Dr. Biró csak teljes névaláirással és pontos címmel ellátott levelekre válaszol, de bárki tetszése szerinti jeligét adhat még ezenkivül, ha még nevének kezdőbetüit sem akarja nyilvánosságra hozni.

MESTERSÉGES LÉLEKZÉS SZABÁLYAI:

A sérültet fektessük a hátára. Térdeljünk egyik oldala mellé arccal feléje. Helyezzük két kezünket az alsó bordákra oldalt oly módon, hogy a két hüvelyk ujjunk majdnem találkozik a többi ujjak pedig legyenek szétterpesztve. Hajoljunk most előre. Testünk sulyával fejtsünk ki nyomást ujjainkra miáltal a sérült mellkasát összenyomjuk. E nyomás ne legyen hirtelen sem tul erős, mert bordatörést okozhat. Kezünket ne vegyük el, mialatt előre hajlunk Ezután huzódjunk hátra miáltal az összenyomott mellkas kitágul, tehát levegő megy be a tüdőkbe. Ezt csináljuk percenként tizenötször, ami ugyanannyi lélegzet-vételnek felel meg. A mesterséges légzést addig kell csinálni mig a sérült nyugodtan és szabályosan lélegzik. Ne csüggedjünk, ha eredmény hamarosan nem mutatkozik, mert ismeretes oly eset is, amidőn négy óráig tartó lélegeztetés vezetett eredményre.

Vágott sebek, vérzések. Ha a vér sugárban jön, kössünk késedelem nélkül egy zsebkendőt vagy kötést a vérző karra, láb-

Folytatás az 5-ik oldalon